

Lugupeetud
Viljandi Vallavolikogu esimees,
Viljandi vallavanem,

Teen ettepaneku algatada valla territooriumil paiknevate Nõukogude sõjamonumentide teiseldamine ja võimalike inimsäilmete ümbermatmine kalmistule.

Venemaa Föderatsioon viib 24. veebruarist alates läbi täiemahulist sõjategevust iseseisva Ukraina vastu. Tegemist on püüdega hävitata Ukraina riik ja rahvus ning laiendada Venemaa impeeriumi piire. Seda teostatakse Ukrainas samade sümbolite (viisnurk, sirp ja vasar, punalipp, Georgi lint jne) all mida meie riik ja rahvas sai tunda 1940. aastast, kui Nõukogude Liit okupeeris pooleks sajandiks Eesti Vabariigi.

Oma püsiva kohaloleku jäädvustamiseks püstitas okupatsioonivõim üle Eesti avalikese kohtadesse arvukalt monumente vaenuliku sümboolika ja eksitavate tekstidega. Mitmetel puhkudel püüti neid väljaspool kalmistuid asuvaid monumente laiendada matmispaikadeks. Selleks korjati kokku väidetavalt sõjategevuse läbi elu kaotanute, enamus puhkudel täpselt tuvastamata isikute säilmeid. Sealjuures lasti liikvele ka suureks paisutatud eksitavaid arve maetute kohta.

Eesti kultuuriruumis on surnute koht surnuaias. Seetõttu tuleb matta avalikus ruumis asuvate isikute säilmed väärikal moel ametlikule kalmistule.

Meile vaenulikke sümboleid kandvad monumendid millel puudub edaspidi seos antud paigaga, tuleb avalikust ruumist teisaldada, kui sobimatud.

Üksikutel juhtudel, kui on tegemist väga suurel hulgal inimsäilmeid sisaldava hauakohaga (näiteks Huntaugu ja Järveotsa sõjavangilaagri matmispaigad Viljandis) pole mõistlik ümbermatmist teostada. Küll on aga mõödapääsmatu neilt asuvatelt tähistelt eemaldada vaenulik sümboolika ja propagandistlikud teksti ning viia need eestikeelsetena vastavusse meie väärtushinnangutega.

Tänase Viljandi valla alal asub vähemalt viis Nõukogude monumenti, mille alla võib olla ka maetuid. Neist kolmel tuleb säilmed ümber matta kalmistule. Monumendid aga tuleb teisaldada.

Need on järgmised:

- 1) Viiratsi alevikus, rajatud 1950, maetud väidetavalt 6 Nõukogude sõduri säilmed, kes langenud suvel 1941 -
<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8458>
- 2) Suislepa kiriku juures, rajatud 1953, teadmata mitu isikut on maetud -
<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8451>
- 3) Kärstna Kabelimäe naabruses Annuse talu maal, rajatud 1951, maetud väidetavalt 17 Nõukogude diversanti -
<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8450>
- 4) Paistu kalmistul, rajatud 1952, teadmata mitu isikut on maetud -
<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8433>
- 5) Kolga-Jaani kalmistul, rajatud 1949, teadmata mitu isikut on maetud -
<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8422>

Asjakohast teavet ümbermatmistega seoses saab Eesti Sõjamuuseumi juures tegutsevalt Sõjahaudade komisjonilt.

Lugupidamisega
Jaak Pihlak
Viljandi Muuseumi direktor
